

rijns op stel-
ngen in spijt

de verant-
nij te laden,
in „condi-
epuitaten ge-
en doctrinale
ze kerken
genomen, en
neem ze niet
ik in Neder-
er goed, dat
k U zelf
verschil-
oneele
nulier, waar-
s als confes-
retatie" van
Vaderen de
ben. U weet
nt, U vóór-
gezegd: ook
l worden.

en een kran-
riend van U
enkele reden
Hij heeft wel
if YOU still
lijk: uw K.V.
goed weten,
dan geen ob-
a a r t o e
maar in zijn

heel de we-
n mannd ziet
n amerikaan-
nen KAN die
giaan, en als
t en als dui-
l kan ze óók
teekende. En
e denken. En
staat aan U,
chten denken,
kerel, of een
geen lid van
el niet hoo-
l in 1944, en
d t wij tot Rid-
l heeft meer
n U een K.V.
als U op de

eden van Uw
n missen, be-
K. S.

van

rtellen, van de
n bij de N.V.
en boek „Een
in de geschie-

aal de valsche
kwestie van
lwaas, als toen
dist vertelde,
reven over —
e handelingen
leerde rappor-
ologische ver-
aven van een
kansel voor

d verre reizen
eker van toen
niet allemaal
het toch erg
n Chinees die
giers eens van
tarto met de
het ding was
len. Maar toen
op aan andere
t een zak ge-
botten.
sol. Het weer
es is van uit-
door de och-
t nog nat zijn
oordelijken uit-
ng bekoring-
l van uit zee,
e baai, die de
t afgezet door
nuit de lucht,
t vliegtuig is
biedt dat een
zen gaat.

iedereen, van wat staat of leeftijd hij voorts mocht
wezen, die niet beantwoordde aan die en die nauw-
keurig gestelde regelen, rechtsregelen genaamd.

Voorts, nadat dan de heer Norel een bepaalde persoon
erbij gehaald heeft, verliest hij zich in een verhaal van
wat niet waar is. En passant worden kerkhistorische
monstra in breeder verband opgedischt.

Bl. 179: de leertucht was door de kerken van afschei-
ding en doleantie onmiddellijk na hun institueering in-
gevoerd. Waarheid: die kerken werden heelemaal niet
geïnstituëerd; dat weerspraken ze zelf. Ze voerden geen
leertucht in, maar herstelden die, want leertucht is een
goede, onmisbare gave Gods. Eindelijk: niet die leertucht
leidde — zoals de heer Norel, bedenkelijk genoeg,
beweert — na '34 en '36 tot afsplintering, maar de
karikatuur van leertucht, en de valse binding (aan
wat ook de heer Norel blijkbaar weinig schelen kan, en
ook hem niet binden mocht), die leidde tot bederf van
wie haar „slikten". Men moet de jeugd ('t is een „ver-
telboek") zoo maar opvoeden....

Bl. 180: de moeijeligheden over verbond en kinderdoop,
die in 1905 beslecht schenen, werden weer opgerakeld.
Pardon: gangbare meeninkjes meerendeels over andere
punten werden beschermd; en uitspraken werden ge-
creëerd, die men thans weer gewijzigd of vervangen
heeft. En wie deden het? Niet Graijdanus, of Schilder,
want die zeiden in 1936: de zaken zijn al confessioneel
bepaald, en houd u maar liever aan de confessie. Die
het doordreven waren juist de anderen; maar de heer
Norel suggereert, dat het van Schilder kwam, en zwijgt
de acte der doordrivers, en de aanvechting van de
opinie van de H.H. Vollenhoven en Dooyeweerd dood.

Bl. 180: eenzelfde dwaze relaas. Over Schilder's be-
zwaar tegen theoremen inzake algemeene genade en
pluriformiteit wordt gehandeld als waren dat de kwes-
ties-in geding. Geen woord over de andere punten, of
over de opinie van Vollenhoven—Dooyeweerd. Ik ver-
denk den heer Norel ervan, dat hij de beroemde leer-
punten niet eens weet. Indien wel, dan is zijn bouquetje
bepaald giftig. Maar ik denk liever aan onkunde, hier.

Bl. 180: gekokt wordt, dat Schilder het bekende schrijf-
verbod zoo opvatte, dat „hij ook over zuiver kerkelijke
aangelegenheden niets te zijner verdediging mocht
schrijven, zelfs niet aan de synode". Wie heeft den heer
Norel deze nonsens op de mouw gespeld? Kan hij niet
studeeren over wat hij wil vertellen? Heeft hij geen
Acta ingezien? Hij kan daaruit zien, dat Schilder heel
rustig aan zijn synode een tweetal rapporten bij de
synode heeft gegeven, in oorlogstijd, en na dat deitsche
schrijfverbod, over kwesties van de N.S.B. en meer van
die vraagjes. Dat had de heer Norel moeten weten. Nu
insinueert hij. En hij verdoezelt het fijne puntje. Schild-
der zit alleen maar: ze hebben dien, en dien, en nóg
een stel anderen publiek aangeklaagd, en publiek is er-
over geschreven, en publicatie is beloofd, en dus wil ik
publiek schrijven over de publieke zaak. Temeer, omdat
een deel van de deputaten alvast op papier van de Acta
bij den drukker van de Acta (firma Kok) een rapport
heeft laten zetten in formaat-van-de-Acta. Het ging dus
niet over spreken óf zwijgen, maar over publiek spreken
over zaken, die men met veel tromgeroffel publiek
gemaakt had (ondanks de waarschuwing o.a. van Graij-
danus en Schilder) dan wel de zaak nu wegmoffelen
in het donker terwille van de heeren, die het spel, voor
wat de argumenten betreft, geheel en al verloren had-
den. Schilder bedankte er voor, er aan mee te werken,
dat men een aantal menschen — en dat was hij heusch
niet alleen — door de voordeur naar binnen haalt, be-
schuldigd van alles en nog wat, en dan door de achter-
deur weer met een nette buiging wegwerkt, om van 't
verloren zaakje af te wezen. Hij had er geen behoefte
aan de H.H. Kuyper en Hepp aan te vallen. Maar wel,
om als zij 't deden, de zaak openlijk af te handelen. Ook
als die heeren het gevalletje verloren hadden.

Voor dezen keer genoeg over deze collectie fantasieën.
Later nog wat. K. S.

* „Gek geworden"

Het barthaansche weekblad „In de Waagschaal"
(redactie prof. dr K. H. Miskotte, dr H. Berkhof, ds J.
J. Buskes, H. M. v. Randwijk, e.a., medewerkers dr W.
F. Dankbaar, ds K. H. Kroon, mr G. H. Slotemaker de
Bruine, ds H. C. Touw, e.a.) heeft deze week, met een
mondjevol latijn erbij, naar doktersgewoonte, onderge-
teekende gek verklaard. Werkelijk gek geworden.
De diagnose is (door iemand, die zijn naam niet

Het vliegveld zelf bood weinig comfort. In dat op-
zicht een voorproefje van de ontreddering, waarin de
heele stad Menado nog verkeerde als gevolg van oor-
logsvernielingen. De stad werd herhaaldelijk gebom-
bardeerd, zoowel door Jappen als later door de Ame-
rikanen. De tocht van het vliegveld naar de stad gaf
trouwens heel wat natuurschoon te zien.

Maar daarna was het dan ook uit met het moois.
Jammer. Menado is de hoofdplaats van de Minahassa,
een van de welvarendste en meest geciviliseerde stre-
ken van de buitengewesten. Het is bekend, dat de be-
volking er Nederlandsch spreekt en Europeesch ge-
kleed gaat. Menado zelf leverde regelmatig zijn con-
tingent vrijwilligers aan het K.N.I.L. Menadoneezen
vormden met Amboneezen en Timoreezen de domine-
rende inheemsche bestanddeelen van dat Koninkrijk
Nederlandsch Indisch Leger. De bevolking van de
Minahassa was zelf weinig gesteld op de beweging
van de nationalisten. Maar onder de bewoners van
Menado zaten vrij wat oproerige elementen. De Mina-
hassa maakte, toen ik er kwam, al deel uit van de
Negara Indonesia Timur. Maar de burgemeester van
die plaats voelde zich erg onwennig in zijn functie,
en had heimwee naar den vroegeren toestand: Neder-
landsche hulp ontbeerde hij noode.
Zooals gezegd: de stad zag er allermiserabelst uit.

noemt) gesteld na verschijning van mijn laatste afleve-
ring Heidelbergse Catechismus, waarin ik meen, uit
Barth's eigen geschriften, aangetoond te hebben, dat
Barth in zijn jongste theorie over de schepping, niet
alleen de door hemzelf onder toejuiching van nederlan-
dsche hoogleraren in handen genomen kluts kwijt is,
maar ook speelt met fundamentele ketterijen. En dat
dus prof. dr K. H. Miskotte een lichtvaardige voorlich-
ting gaf, toen hij juist aan Barth's jongste publicatie,
door mij hier bestreden, nl. Dogm. III, 3, een compleet
lied-der-liefde wijdde. We gaven destijds in ons blad
citatens.

Een loopje wordt er mee genomen, dat ik die kwestie
van Barth besprak — de lezers van In de Waagschaal
zouden, zegt het blad terecht, want het neemt zijn lezers
blijkbaar niet serieus. 't nooit hebben geraden — bij
Catechismus Zondag 9. Die beleed juist de schepping, of
liever, God als schepper. Is het nu gek, dat ik Barth's
scheppingsleer bespreek, als de schepping beleeden
wordt? Waarom is ondergeteekende gek, als hij Barth III,
3 bespreekt bij het onderwerp: schepping, en is Miskotte
wijs, als hij zijn volksgenooten — overigens in een
ondersteelde oecumene — dadelijk, als Barth III, 3 van
de pers is, verzekert: nu is de schepping eens heerlijk
door Barth besproken?

En verder? Uit die heele Catechismusafleveringen
worden citaatjes, zonder verband, bij elkaar gesleept, en
meer dan eens hevig verminkt, en verknipt, en zonder
eenigen verbindingsdraad, op elkaar gesmeten. Weer-
legging? Geen spoor.

Iemand vroeg me, of ik dit grievend vond. Welneen;
ik noteer ook dezen uitval van het blad als een bewijs,
dat de barthaansche hoogleraren in hun vrij ridicule
applausgeving aan Barth niet in staat zijn, de argu-
menten, volgens welke Barth zich in tegenstrijdigheden
en onchristelijke theoremen verwickelt, te ontzenuwen.

Verband en Verbond (I)

Sinds wij een vorig jaar in deze zaal bijeenkwamen
heeft het Voorloopig Comité, door de destijds aanwe-
zigen daartoe aangewezen, zich ernstig bezig gehou-
den met het uitwerken van plannen om tot definitieve
vormgeving van het Gereformeerd Sociaal en Econo-
misch Verband te geraken.

Zooeven werd U in 't kort verslag uitgebracht van
de handelingen van het V.C. Het is thans mijn taak
om in verband met mijn onderwerp iets breeder en
dieper daarop in te gaan. Ofschoon wij ons afgevraagd
hebben, of het niet de voorkeur zou verdienen, dat
voor deze vergadering een ander als inleider zou op-
treden ter behandeling van een onderwerp, dat recht-
streeks betrekking zou hebben op de concrete vraag-
stukken, waarvoor wij ons in sociaal en economisch
opzicht in dezen tijd geplaatst zien, achtten alle leden
van het V.C. bij nadere overweging toch een weg, als
thans is ingeslagen, beter. Wij lieten ons daarbij lei-
den door de volgende gedachte. Hoezeer ook met dank-
baarheid en blijdschap mag worden geconstateerd, dat
in de vorige vergadering wat de groote lijnen en den
opzet van ons Verband betreft, een duidelijke en vol-
doende eenparigheid van gevoelen aan den dag trad,
toch was het noodig, dat nadere precisering en accen-
tueering in onderdeelen ter verduidelijking en ook ter
bevestiging van den oorspronkelijk gestelden opzet
zou worden geboden. Aangezien een vorig maal aan
mij de eer te beurt viel namens de eerste initiatiefne-
mers onze plannen aan U te ontvouwen, waren mijn
medeleden in het V.C. unaniem van oordeel, dat het
gewenscht was, dat U ook in deze vergadering door
mij ter inleiding van de bespreking op de hoogte zou
worden gebracht van den principieelen en ook den
organisatorischen opzet van hetgeen als resultaat van
het overleg in den kring van het V.C. was verkregen.
Met den innigen wensch, dat U bij het vernemen daar-
van straks in de middagvergadering voor U zelf het
noodige inzicht in zaken zult hebben verkregen, om
samen met ons Uw schouders te gaan zetten onder
het beoogde werk van het Gereformeerd Sociaal en
Economisch Verband, ga ik mij nu van deze taak
kwijten.

De wegen ongeplaveid, de huizen nog voor een groot
deel ruïne's of alleen voor het allernoodigste hersteld
om bewoonbaar te zijn; na elke regenbui de stad een
modderpoel; de school ondergebracht in bilek-
gebouwtjes, zoo op den keemen vloer. Bilek is niet water-
dicht, zoodat bij regen de vloeren alle draagkracht
aan de oppervlakte missen. Van buiten af kwam men,
het schoolgebouw betredend, letterlijk van den regen
in den drup, als de tropenwolken zich boven Menado
ontlasten.

U vraagt misschien: maar wat werd er gedaan om
van Menado weer de vooroorlogse, mooie stad te
maken? Nu, er was een Planning Committee dat zich
den wederopbouw van de stad opgedragen kreeg. Dat
Committee begon met het bouwen van een geweldig
monument, om de nagedachtenis van den wederopbouw
bij voorbaat veilig te stellen. Maar toen het monument
klaar was, was de schatkist leeg. Het monument had
ook maar een slordig miljoen gekost. Wat er verder
te Menado aan het herstel was gedaan geschiedde op
eigen kosten van de ondernemers. Zoo was het ge-
bouw van de Javasche Bank een witte raaf tusschen
de, na den Japanschen inval, niet meer gekapoerde
huizen. En nog enkele andere grootere ondernemingen
hadden hun kantoorgebouwen en goedaans op eigen
kosten opgeknaapt. Maar het miserabele totaalbeeld

Daarom zeggen ze maar: hij is gek. Dan zijn ze van
alles af. Hun lezers snappen toch niet, wat „das Nichtig-
e" is. En die leiders, die met Barth's opvattingen het kerk-
volk, in steeds duisterder taal, verleiden, kunnen dan
verder doen, alsof dit „wetenschap" is. Zegt ge: nee,
dan kunnen ze nog altijd reciprocereen: maar meneer,
dogmatiek ik ook alleen maar een „vraag" naar „het"
dogma.

Zoodat we van „In de Waagschaal" nu maar afscheid
nemen met een versje van D. R. Kamphuyzens Stichte-
lyke Rymen, 1727, 222:

*luyste schalen wegen effen.
Vaste voet schrikt nooyt van 't pad.
't Wyze(!) hert weet hoe en wat.
Zalig, die de Maat kan treffen.
En de Pop, daar hy mee speelt.
Maakt tot een leerachtig Beeld.*

Alsmede, bl. 220:

*'t Popje kan een Afgod telen.
Als een al te grooten waan
Tot de lust word toegedaan.
Daar gaat Spel dan boven spelen:
Daar word pleyster-plaats verblijft:
En het lust-paard draaft te stift.*

Want de gelegenheid, om — met of zonder latijn —
aan te toonen, dat Barth kan handhaven wat hij zegt,
en dat diens Dogmatiek III, 3 zich voegt in den Cate-
chismus, die ook bij bovengenoemde leeren nog steeds
op den preekstoel ligt, verzegeld van „fundamenten en
perspectieven" — die gelegenheid heeft men niet aange-
gripen. We danken de heeren voor hun testimonium
van machteloosheid. K. S.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Ge zult U onwillekeurig hebben afgevraagd, welke
de beteekenis is van deze beide woorden in den titel
van mijn onderwerp: Verband en Verbond. Taalkun-
dig beschouwd toch ligt de beteekenis van deze beide
woorden zoo dicht bij elkaar, dat de vraag gewettigd
is: bedoelt ge hiermee alleen maar aan te geven een
nuance-verschil voor één en dezelfde zaak?

En dan moet het antwoord ontkennend luiden. De
taalkundige beteekenis van beide woorden is inder-
daad niet ver uiteenlopend. Het werkwoord ver-
binden, dat de actie moet inleiden om te komen
tot een verband zoowel als tot een verbond, geeft vol-
gens Van Dale in zijn figuurlijke beteekenis weer:
dooreen band vereenigen of beves-
tigen.

Het woord verband wordt in datzelfde woorden-
boek naar zijn figuurlijke beteekenis omschreven als:
geestelijke samenhang en als verbint-
enis, zich tot iets verbonden, ver-
plicht hebben.

Beide omschrijvingen passen zeer wel in het kader
van de 'n vorige maal in deze vergadering ontwikkelde
schets voor een te onderhouden Geref. Sociaal en Econo-
misch Verband.

De beteekenis van verband als geestelijke samen-
hang komt dáárin tot uitdrukking, dat wij hier maar
niet elkander uitgenoodigd hebben en bijeen zijn b.v.
als degenen, die behooren tot het Protestantsch-Christe-
lijke deel van ons volk, want zulk een samenhang
zou niet veel meer beteekenen dan die van los zand.
Zeer nadrukkelijk richten zich onze plannen reeds in
de allereerste convocatie, die van de initiatiefnemers
uitging, tot de Gereformeerde belijders. Vandaar dan
ook het voorstel, om te komen tot vorming van een
Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband.
Die geestelijke samenhang heeft voorts in deze zaak
ook dit ons te zeggen, dat wij hier vergaderen in v e r-
band met (dat ligt ook besloten in de beteekenis
van het woord verband) de Belijdenisschriften der
Gereformeerde Kerken, de drie Formulieren van Eenig-
heid.

Uit de U gezonden of anders hier aan U uit te

van de stad werd er nog weinig anders van.

Te Menado bevonden zich drie menschen, die lid
waren van de Gereformeerde Kerk, te weten twee
militairen en een onderwijzeres. Voorts was er een
tamelijk talrijke kring synodalisten, zeker een vijftien-
tal. Deze kring stichtte zich door één maal per Zondag
de diensten van de Protestantsche kerk te bezoeken
en door één maal per Zondag een preek te lezen. De
Protestantsche Kerk aldaar was niet veel beter dan
die te Makassar. Duidelijk bleek daar de valsche een-
heidsgeest ook in de inheemsche Christenen te zijn
gevaaren. En dan spreekt men van Europeesche zijde
van angst om Europeesche opinies aan de inheemsche
Christenen op te leggen! Heel dat valsche-oecumenische
gedoe is in Indië import van Europeesche zendings-
mensen. Het is bekend, dat de Amboneesche Christe-
nen daar nog het meest verzet tegen hebben aan-
geteekend, althans door hun praktische houding. De
Amboneesche Christen is doorgaans beschamend
bijbelgetrouw, beschamend vooral voor hen, die hen
in het Protestantsche Kerkinstituut hebben geïncor-
poreerd, en zelf dat instituut zoo verregaand hebben
doen deformeerden. J. P. v. d. STOEL Jr.

